

از سری آگاهی‌ها برای بیماران: چه باید بدانند؟ چه باید درخواست کنند؟

این جزوه به شما کمک می‌کند تا بفهمید محدودیت رشد داخل رحمی چیست، به چه آزمایشاتی نیاز دارید، استفاده از سونوگرافی داپلر در IUGR و پیامدهای تشخیص محدودیت رشد برای شما، کودک و خانواده شما چیست.

محدودیت رشد چیست؟

محدودیت رشد داخل رحمی به این معنی است که کودک شما در رحم با سرعت طبیعی رشد نمی‌کند - یا به ندرت اصلاً رشد نمی‌کند - و بنابراین کوچکتر از اندازه‌ای است که باید برای سن بارداری باشد (سن جنین بر حسب هفته در بارداری محاسبه می‌شود) در طول هر معاینه سونوگرافی، اندازه دور سر، دور شکم و طول ران کودک شما اندازه گیری می‌شود و پس از آن وزن نوزاد محاسبه و بر حسب صدک برای سن بارداری رتبه بندی می‌شود.

بنابراین، اگر وزن نوزاد کمتر از صدک ۱۰ برای سن بارداری باشد، گفته می‌شود که جنین برای سن بارداری کوچک است (SGA) اگرچه حدود ۶۰ درصد از این نوزادان (کوچک برای سن حاملگی) صرفاً از نظر فیزیولوژیکی کوچک هستند و مشکل خاصی وجود ندارد، ۴۰ درصد دیگر نوزادانی هستند که رشد آنها از نظر پاتولوژیک محدود شده است (SGA) پاتولوژیک، یعنی مشکل فیزیکی وجود دارد. علاوه بر این، حتی نوزادانی که وزن بالاتر از صدک ۱۰ داشته باشند ولی متعاقباً با ادامه بارداری رشد کند شود نیز دارای محدودیت رشد جنین محسوب می‌شوند.

چه عاملی باعث محدودیت رشد می‌شود؟

دلایل زیادی برای محدودیت رشد جنین وجود دارد. به غیر از ناهنجاری‌های ژنتیکی نوزاد، چندین بیماری مادری نیز وجود دارد که ممکن است منجر به IUGR شود. به عنوان مثال، سن مادر بالای ۴۰ سال، سیگار کشیدن، سوء مصرف مواد دیگر (الکل، مواد مخدر)، سوء تغذیه شدید یا کم خونی، دیابت پیشرفته، فشار خون مزمن، پره اکلامپسی، خونریزی شدید در دوران بارداری و غیره. خانمی که در گذشته صاحب فرزند مبتلا به IUGR شده باشد در معرض خطر داشتن نوزاد دیگری با محدودیت رشد قرار دارد.

چه خطراتی برای کودک من وجود دارد؟

IUGR، نوزاد را در معرض خطر تعدادی از مشکلات سلامتی در دوران بارداری، زایمان، پس از زایمان و حتی درازمدت قرار می‌دهد. به عنوان مثال، احتمال اختلال در رشد در دوران بارداری بیشتر است، در حالی که احتمال مرگ نوزاد در رحم نیز وجود دارد. نوزاد همچنین می‌تواند در هنگام زایمان بیشتر مستعد دیسترس و خفگی باشد، همچنین مقاومت کمتری در برابر ابتلا عفونت داشته باشد و در دراز مدت ممکن است به دیابت و فشار خون بالا مبتلا شود. به شدت توصیه می‌شود که نوزادان IUGR هم در دوران بارداری و هم در حین زایمان به دقت پیگیری شوند تا هر گونه عارضه احتمالی را بتوان به سرعت شناسایی و درمان کرد.

سونوگرافی داپلر دقیقاً چیست؟

سونوگرافی داپلر جریان خون در رگ‌های خونی شما و همچنین رگ‌های خونی نوزادان را اندازه‌گیری می‌کند. همچنین می‌تواند جریان خون اندام‌های کودک به عنوان مثال بند ناف، مغز و کبد را بررسی کند. در مدیریت یک نوزاد متولد شده با محدودیت رشد، تشخیص دقیق به منظور بهینه‌سازی زمان زایمان و همچنین بقای نوزاد بسیار مهم است که از طریق روش غیرتهاجمی سرعت سنجی داپلر به بهترین وجه انجام می‌شود. این تکنیک در واقع در چند دهه اخیر در تمام شاخه‌های پزشکی مورد استفاده قرار گرفته است و به یکی از اجزای منظم نظارت بر جنین در موارد بارداری‌های پیچیده تبدیل شده است. ارزیابی با داپلر شریان نافی به طور قابل توجهی احتمال القای زایمان، زایمان سزارین و مرگ پری‌ناتال را کاهش می‌دهد.

از سری آگاهی‌ها برای بیماران: چه باید بدانند؟ چه باید درخواست کنند؟

بررسی داپلر چگونه انجام می‌شود و چقدر طول می‌کشد و آیا دردناک خواهد بود؟

آزمایش سونوگرافی داپلر را می‌توان همزمان با سونوگرافی معمولی بارداری انجام داد. داپلر با انتقال امواج صوتی از پروب به بدن نوزاد - به اندام‌های داخلی و شریان‌ها و عروق آن - عمل می‌کند تا تصاویر را در زمان واقعی روی صفحه نمایش دهد. سونوگرافی داپلر فقط چند دقیقه طول می‌کشد. بلافاصله پس از انجام آزمایش، نتیجه توسط پزشک به شما اعلام می‌شود و بدون درد است.

معاینه داپلر چه اندازه گیری می‌کند؟

عملکرد قلب در دو مرحله عمل می‌کند: سیستول (انقباض) و دیاستول (انبساط). در مرحله سیستول، قلب خون را با سرعت بالا از طریق عروق پمپ می‌کند. در مرحله دیاستول، قلب فشار خود را شل می‌کند و جریان خون و جریان خون در بافت‌های جنین کمتر می‌شود. بررسی سونوگرافی داپلر سرعت و جهت حرکت گلبول‌های قرمز خون را در شریان یا سیاهرگی که در حال بررسی هستند را اندازه‌گیری می‌کند.

سونوگرافی داپلر مقاومت در برابر جریان خون را محاسبه می‌کند، که تعیین می‌کند که آیا اکسیژن رسانی به نوزاد (اکسیژناسیون) کافی است یا خیر. این امر با ارزیابی الگوی شکل موج داپلر در سیستول و دیاستول به دست می‌آید. سرعت جریان خون در عروق نیز ارزیابی می‌شود. سرعت بسیار مهم است زیرا جریان غیرطبیعی نشانه قوی از بدتر شدن گردش خون نوزاد است.

مطالعات زیادی ارزش اندازه‌گیری‌های داپلر را در مدیریت IUGR تأیید کرده‌اند و پزشکان را قادر می‌سازد تا از ادامه سالم بارداری اطمینان حاصل کنند که بدون نظارت داپلر، می‌تواند منجر به زایمان زودرس، مرده‌زایی یا حتی نوزادی شود که ممکن است رنج مادام‌العمر بکشد.

بررسی داپلر برای نوزاد IUGR چقدر مهم است؟

بررسی داپلر در مدیریت IUGR در بارداری بسیار مهم است. در مرحله اول، نتایج داپلر به پزشک شما کمک می‌کند تا در مورد پیگیری بارداری و زمان برنامه ریزی معاینه بعدی تصمیم‌گیری کند. ثانیاً، اندام‌های حیاتی نوزاد را می‌توان بررسی کرد تا میزان اکسیژن و رشد آنها را کنترل کرد. به عنوان مثال، به لطف اسکن داپلر، پزشکان و متخصصان سونوگرافی قادر به تشخیص سریع جفت ضعیف هستند. در نهایت، در صورت تشخیص پاتولوژیک، بررسی‌های داپلر نیز نقش مهمی در زایمان و زندگی نوزاد پس از تولد و همچنین انتخاب کلینیک محل تولد را دارد. در مورد IUGR پاتولوژیک، برای مثال اگر سندرم جنینی یا ناهنجاری مادرزادی تشخیص داده شود، سونوگرافی داپلر اطلاعات مورد نیاز را برای نتیجه بهتر بارداری ارائه می‌دهد. علاوه بر این، نتایج داپلر همچنین تعیین خواهد کرد که آیا نیاز به انتخاب یک بیمارستان تخصصی برای زایمان وجود دارد یا خیر، زیرا هم به پزشکان و هم به والدین در مورد احتمال وجود یک وضعیت چالش برانگیز پس از زایمان که نیاز به مراقبت‌های تخصصی دارد، هشدار داده می‌شود. احتمال وجود مشکلات تنفسی و سایر مشکلات در هنگام زایمان و بعد از تولد برای نوزاد IUGR وجود دارد که باید بلافاصله در یک بخش تخصصی نوزادان درمان شود. بسیار مهم است که یک بررسی داپلر به تعیین اینکه آیا خطر مرگ نوزاد افزایش یافته است یا خیر کمک خواهد کرد. چنین یافته‌ای تصمیمات و مداخلات پزشک شما را برای جلوگیری از این اتفاق سرعت می‌بخشد.

بی‌خطر بودن بررسی داپلر برای من و نوزادم چطور است؟

بررسی داپلر که در سه ماهه دوم و سوم بارداری انجام می‌شود، زمانی که توسط یک سونوگرافیست یا پزشک مجرب و آموزش دیده انجام شود، هم برای مادر و هم برای نوزادش بی‌خطر است.

آیا انجام مکرر سونوگرافی داپلر خطراتی دارد؟

هیچ محدودیتی برای تعداد دفعات انجام بررسی داپلر وجود ندارد. در صورت مشکوک شدن به IUGR، بررسی داپلر یک بار در هفته انجام می‌شود. با این حال، هنگامی که یافته‌های پاتولوژیک داپلر وجود دارد، بررسی دو یا سه بار در هفته انجام می‌شود. در موارد خاص، ممکن است روزانه انجام شود. با توجه به شواهد موجود، به نظر می‌آید که داپلر هم برای مادر و هم برای جنین داخل رحم بی‌خطر باشد.

سلب مسئولیت:

محتوای [این جزوه/وب سایت ما] فقط برای اطلاعات عمومی ارائه شده است. هدف از آن توصیه‌های پزشکی که باید به آن تکیه کنید، نیست. شما الزاماً باید قبل از انجام یا خودداری از هرگونه اقدامی بر اساس محتوای [این جزوه/وب سایت ما]. مشاوره پزشکی فردی حرفه‌ای یا تخصصی مختص به موقعیت فردی خودتان را دریافت کنید.

اگرچه ما تلاش‌های معقولی برای به روز رسانی اطلاعاتمان [بروشورها/وب سایت] را انجام می‌دهیم، اما هیچ‌گونه مسئولیت، اظهار، ضمانت یا تضمینی، خواه صریح یا ضمنی، مبنی بر اینکه محتوای [بروشورها/وب سایت]مان دقیق، کامل یا به روز است را متقبل نمی‌شویم.

آخرین بروز رسانی: سپتامبر ۲۰۱۹

مترجمین:

همهانگ کننده و ویراستار:

دکتر سولماز پیری: پریناتولوژیست، سفیر ایزوگ در خاورمیانه و شمال آفریقا

سرپرست و همکار گروه مترجمین و ویراستار:

دکتر نجمیه سعادت: پریناتولوژیست، دانشیار گروه زنان دانشگاه جندی‌شاپور اهواز، مرکز تحقیقات باروری و ناباروری و سلامت جنین، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز

سایر مترجمین:

دکتر پریچهر شیرکش: رزیدنت زنان و زایمان، دانشگاه جندی‌شاپور اهواز